

SOTE-tietoarkkitehtuurin ohjausryhmä

Toiminnan suuntaaminen - alustus

Juha Mykkänen, Mikko Härkönen

15.6.2020

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos

Esityksen sisältö

- Sote-tietoarkkitehtuurin ohjausryhmä: asettamispäätös
- Ryhmän tehtävät
- Ryhmän kokoonpano – jäsenet, varajäsenet ja osallistumiset
- Käsiteltävät aiheet
- Käytännön työtavat
- Kysymyksiä keskusteluun

THL strategia – jotta me kaikki voisimme hyvin

- Poimintoja [THL strategisista tavoitteista](#) mm.:
 - Tieto: kansallisesti yhtenäisen rakenteisen kirjaamisen toimeenpano
 - Tieto: kansallisesti yhtenäiset tietorakenteet ja luokitukset
 - Tieto: tiedonhallinnan luotettava ja vastuullinen kumppanuus ja laadukkaat prosessit
 - Tieto: tietotuotannon arviointi ja uudistaminen
 - Tieto: väestön tietojen kerryttämisen ja hyödyntämisen edistäminen esim. Kanta-palveluista
 - Tulkinta: tilannekuva ja tulevan ennakointi
 - Ratkaisut ja tuki: yhteistyö ja hyvät käytännöt hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä

Nimeämispäätös

- *Sote-tietoarkkitehtuurin ohjausryhmä on ylin THL:n nimeämä neuvoa-antava ryhmä valtakunnallisiin tietorakenteisiin ja tietoarkkitehtuuriin liittyvien viranomaispäätösten valmistelussa sekä sosiaali- ja terveydenhuollon tietoarkkitehtuurin kysymyksissä.*
- *Ohjausryhmä tukee THL:n lakisääteisten viranomaistehtävien toteuttamista sosiaali- ja terveydenhuollon termien, tietorakenteiden ja koodistojen kehittämisessä ja ylläpidossa.*

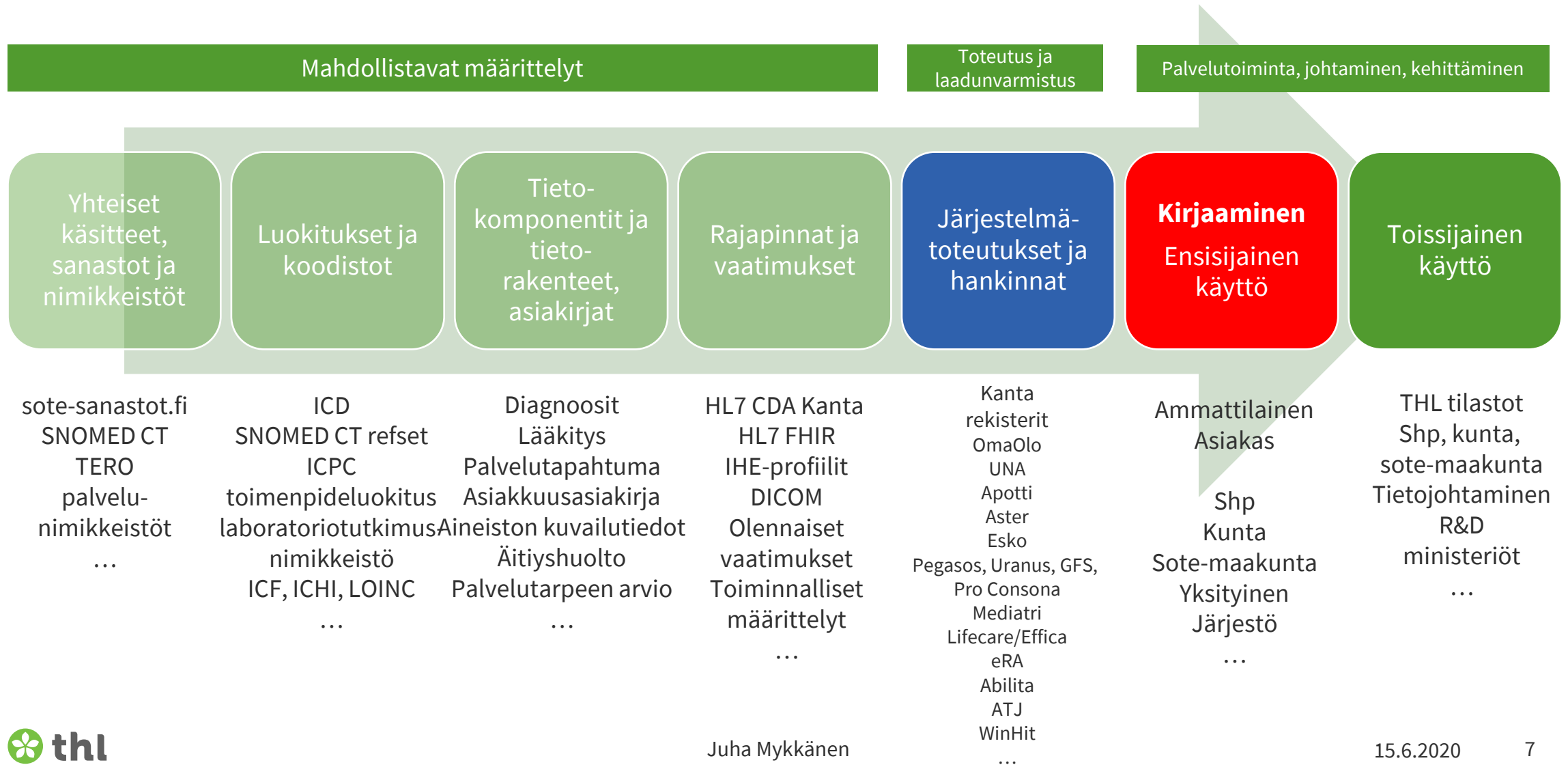
Sote-tietoarkkitehtuurin ohjausryhmä - tehtävät

1. ohjata sosiaali- ja terveystietopalvelujen valtakunnallisten tietopohjan kehittämistä yhteisten tietomallien, luokitusten, koodistojen, sanastojen ja käsittemallien osalta
2. edistää ja seurata kansallisten tiedonhallinnan strategioiden toimeenpanoa yhteentoimivan tietopohjan näkökulmasta;
3. tukea STM:n toimialalla THL:n kautta ylläpidettävien linjauksien, määräysten, ohjeiden ja määrittelyjen valmistelua sosiaali- ja terveydenhuollon tietovarantojen ja tietojärjestelmien yhteentoimivuuden ja tietorakenteiden edistämiseksi
4. tukea sote-tiedonhallintaan liittyvien hankkeiden ja projektien tietoarkkitehtuuriin liittyviä tarpeita ja niiden tiedollista yhteensopivuutta
5. käsitellä, arvioida ja ohjata laajavaikutteisia sote-tietoarkkitehtuurin linjauksia, arkkitehtuurikuvauksia ja määrittelykokonaisuuksia
6. ohjata tietojen semanttisen yhteentoimivuuden kehittämistä sosiaali- ja terveystietojen ensisijaisen ja toissijaisen käytön sekä kansalaiskäytön aiheissa
7. käsitellä THL:n asiantuntijaryhmistä ja -verkostoista tai sosiaali- ja terveydenhuollon kansallisen koodistopalvelun valmisteluprosessista nostettavia laajavaikutteisia kysymyksiä ja linjauksia, jotka liittyvät tietorakenteiden, koodistojen ja tietoarkkitehtuurin kehittämiseen

Sote-tietoarkkitehtuurin ohjausryhmä - jäsenet

- Pekka Rissanen, THL, pj
- Aleksi Yrttiaho, THL, 1. varapj
- Juha Mykkänen, THL, 2. varapj.
- Mikko Huovila, STM; varajäsen: Riikka Vuokko
- Riitta Alkula, Digi- ja väestötietovirasto; varajäsen: Petri Tenhunen
- Saija Ylönen, Tilastokeskus; varajäsen: Essi Kaukonen
- Petri Huovinen, Valvira; varajäsen: Juha Wilen
- Mika Kuivamäki, Fimea; varajäsen: Sari Kujala
- Tiina Varis, Kela tietopalvelut; varajäsen: Kirsi Vainiemi
- Mari Peltola-Nykyri, Kela Kanta-palvelut; varajäsen: Mikko Poutanen
- Timo Hakala, HUS Tietohallinto; varajäsen: Tuuli Pajunen
- Mari Siimar, Varsinais-Suomen shp; varajäsen: Arto Virkki
- Kauko Hartikainen, Suomen Kuntaliitto; varajäsen: Anu Nemlander
- Hanna Lehto, Helsingin kaupunki, sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskus; varajäsen: Mikko Viitanen
- Minna Kälviä, Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskus; varajäsen: Veli-Pekka Helvola
- Pirkko Kortekangas, UNA Oy; varajäsen: Juha Rannanheimo
- Heikki Onnela, Apotti Oy; varajäsen: Jaakko Asplund
- Elina Välikangas, SoteDigi Oy
- Timo Kaskinen, HL 7 Finland ry; varajäsen: Jari Porrasmaa
- Martti Virtanen, Nordic Casemix Centre; varajäsen: Kristiina Kahur
- Saara Hassinen, Healthtech Finland
- Tarja Kauppila, Sosiaalialan osaamiskeskukset; varajäsen: Petteri Heino
- Johanna Seppänen, Findata; varajäsen: Peija Haaramo
- Heidi Anttila, THL Hyvinvointiosasto; varajäsen: Reija Klemetti
- Mikko Härkönen THL OPER; varajäsen: Jarmo Kärki
- Salla Säkkinen, THL TITI; varajäsen: Satu Vuorio
- Sonja Lumme, THL Järjestelmät-osasto
- Sihteeristö:
 - Mikko Härkönen,, Niina Häkälä, Heikki Virkkunen, Taina Kuuva
- **Kutsutut ja pysyvät asiantuntijat:**
 - Erja Ailio, THL OPER; varajäsen: Niina Häkälä
 - Riitta Konttinen, THL OPER; varajäsen: Heikki Virkkunen

Tietoarkkitehtuuri sote-tiedonhallinnassa

Keskustelu

- Käsiteltävät aiheet ja aihe-ehdotukset
- Käytännön toimintatavat
 - Kokoontumisrytmi: 2 krt syys- ja 2 krt kevätkaudella
 - Kokoukset: läsnä- ja etämahdollisuudet
 - Materiaalit jäsenille: Yhteistyötilat-ympäristö
 - Materiaalit julkiseen jakoon: TBD
 - Muu työskentely: kommentointipyynnöt, tiedonvälityspyynnöt, suorat yhteydenotot jäseniin, suhde muihin yhteistyöryhmiin?

Esillä olleita aihe-ehdotuksia (tuleviin kokouksiin)

- Toivo-ohjelma ja Valtava-hanke / tietorakenteet, käsitteistöt, metatiedot...
- Sote-luokitusstrategian tavoite- ja toimenpide-ehdotukset
- SNOMED CT sisältölaajennukset ja valtakunnalliset käyttökohteet Suomessa
- Sote-palvelujen sisällön luokitukset
- Sote-sektoriin liittyvien sisältöjen hallinta DVV:n ja THL:n julkaisualustoilla
- Sote-sanastot -verkkopalvelu
- Toimenpideluokituksen jatkokehitys
- Terveydenhuollon erikoisalakohtaiset tietosisällöt
- Sosiaalihuollon kansallisten tietosisältöjen vaiheistus
- Toimintakykytietojen kokoamisen ja hyödyntämisen konseptointi
- Terveydenhuollon modulaaristen tietokomponenttien julkaisualusta
- ICD-11 ja siihen liittyvä WHO-luokitusperhe
- ICPC-3
- International Patient Summary -standardit ja EU-yhteentoimivuus
- Pohjoismainen luokitusyhteistyö
- ...

Ehdotuksia ja toiveita ohjausryhmän jäsenille

- Toimiva tiedonvälitys omille sidosryhmille
- Aktiivinen kommentointi sekä kokouksissa että niiden ulkopuolella
- Tarpeiden ja ratkaisuehdotusten esiin nostaminen ja kokoaminen
- Ohjausryhmään mahdollista ehdottaa ryhmän tehtäviin liittyviä aiheita ja alustuksia
- Aktiivisuus ja vuorovaikutteisuus!

Yhteentoimivuus mahdollistuu useilla tasoilla

Lait ja säädökset

Lainsäädännön uudistukset ja viranomaisten ohjaus- ja määräysvaltuudet, **määräykset** mm. THL: tietosisällöt, olennaiset vaatimukset

Toimintatavat ja sopimukset

Ohjeet ja mallit esim. ostopalvelujen toimintamallit, tietoturvallisuuden omavalvonta, kokonaissuunnittelu (esim. Sote KA), Kanta-liittymismallit

Hoito- ja palveluprosessit

Rakenteinen kirjaaminen, **toimintamallioppaat**, toimintaprosessien ja tietojärjestelmätoimintojen **määrittelyt**

Tieto

Koodistopalvelu, sanastojen, tietosisältöjen, koodistojen ja luokitusten määrittelyt, sisältöstandardit, tietomallit, referenssterminologiat

Sovellukset

Tietojärjestelmien uudistaminen, tietojärjestelmien olennaisten vaatimusten määrittelyt (toiminnallisuus, tiedonkulku, tietoturvallisuus), tietojärjestelmäpalvelut kuten perusjärjestelmät ja Kanta-palvelut

IT-infrastrukturi

Kansallinen ja alueellinen **infrastrukturi**, rajapintastandardit (HL7 CDA ja FHIR, ISO, IHE), kansallinen infrastrukturi kuten Kanta-viestinvälitys

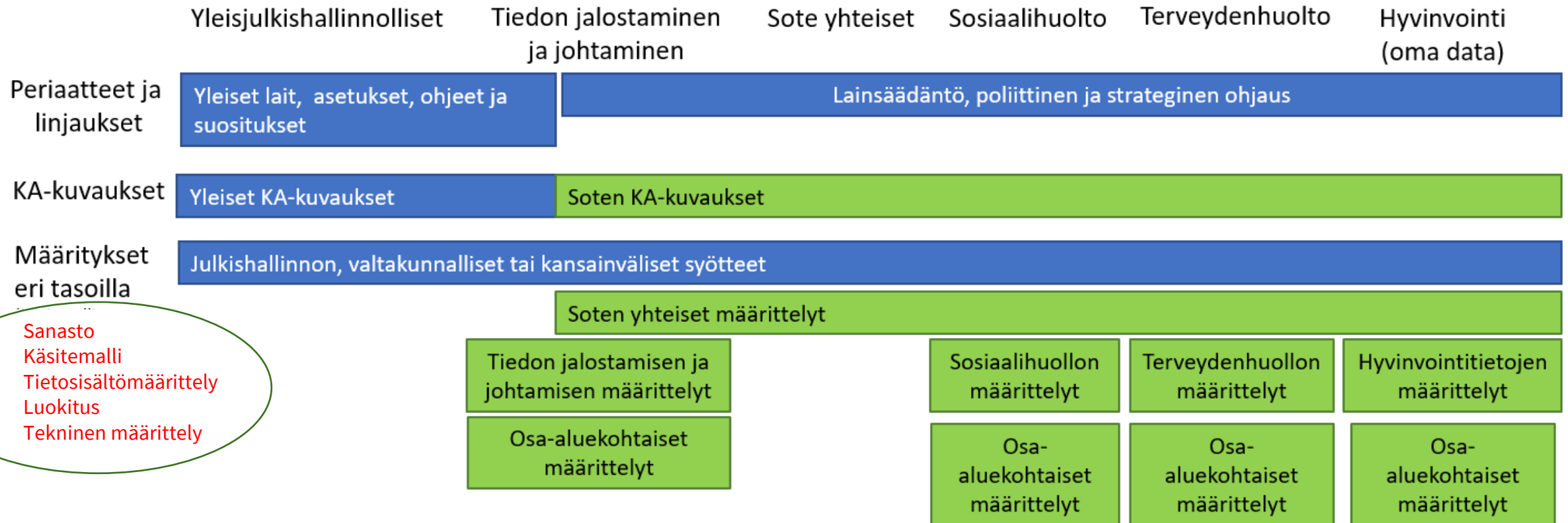
[Refined European eHealth Interoperability Framework, eHealth Network, European Commission, 2016]

Sote-tietoarkkitehtuuri ja THL / säädöspohjaa

- Laitoksen tehtävänä on
 - 4b) vastata sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastiedon sähköisen käsittelyn, siihen liittyvän tietohallinnon ja valtakunnallisten tietojärjestelmäpalvelujen käytön ja toteuttamisen suunnittelusta, ohjauksesta ja seurannasta;
 - **5) kehittää ja ylläpitää sosiaali- ja terveysalan keskeisiä termejä, määrittämiä ja luokituksia**
(Laki Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksesta 31.10.2008/668 2§)
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos vastaa sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastiedon sähköisen käsittelyn, siihen liittyvän tietohallinnon, 6 §:ssä tarkoitettujen valtakunnallisten tietojärjestelmäpalvelujen ja yhteisten hallinnonalakohtaisten tietovarantojen käytön ja toteuttamisen suunnittelusta, ohjauksesta ja seurannasta. **39 §**
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos antaa määräykset valtakunnallisten tietojärjestelmäpalvelujen toteutuksen edellyttämistä tietojärjestelmien olennaisista vaatimuksista ja **määrittää asiakasasiakirjojen tietosisällöt ja tietorakenteet sekä tietorakenteissa valtakunnallisesti hyödynnettävät koodistot.** **9 §**
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos vastaa **koodistopalvelun sisällöstä.** **6 §**
- Sosiaali- tai terveydenhuollon asiakastietojen käsittelyssä käytettävän tietojärjestelmän tulee täyttää **yhteentoimivuutta**, tietoturvaa ja tietosuojaa sekä toiminnallisuutta **koskevat olennaiset vaatimukset.** Terveyden ja hyvinvoinnin laitos antaa tarkempia määräyksiä **olennaisten vaatimusten sisällöstä** ja siitä, **mitkä olennaiset vaatimukset on täytettävä eri palveluissa käytettävissä tietojärjestelmissä.** **33 §**
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos antaa määräyksen siitä, **mitä tietoja ammattihenkilöt työtehtävänsä ja annettavan palvelun perusteella saavat käyttää.** **14 §**
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos **voi antaa tarkempia määräyksiä lokirekistereihin tallennettavista tiedoista ja tietosisällöistä.** **24 §**
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos antaa määräykset siitä, **minkä tyyppisiä asiakirjoja saa välittää kysely- ja välityspalvelun avulla.** **21 §**
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos **antaa tarkemmat määräykset sosiaalihuollon asiakasasiakirjojen rakenteista ja asiakasasiakirjoihin merkittävistä tiedoista.** (Laki sosiaalihuollon asiakasasiakirjoista 254/2015 5 §)
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos antaa määräykset ylläpitämiensä **laaturekistereiden** tietorakenteista ja tietosisällöistä. (Laki Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksesta 5 i §)

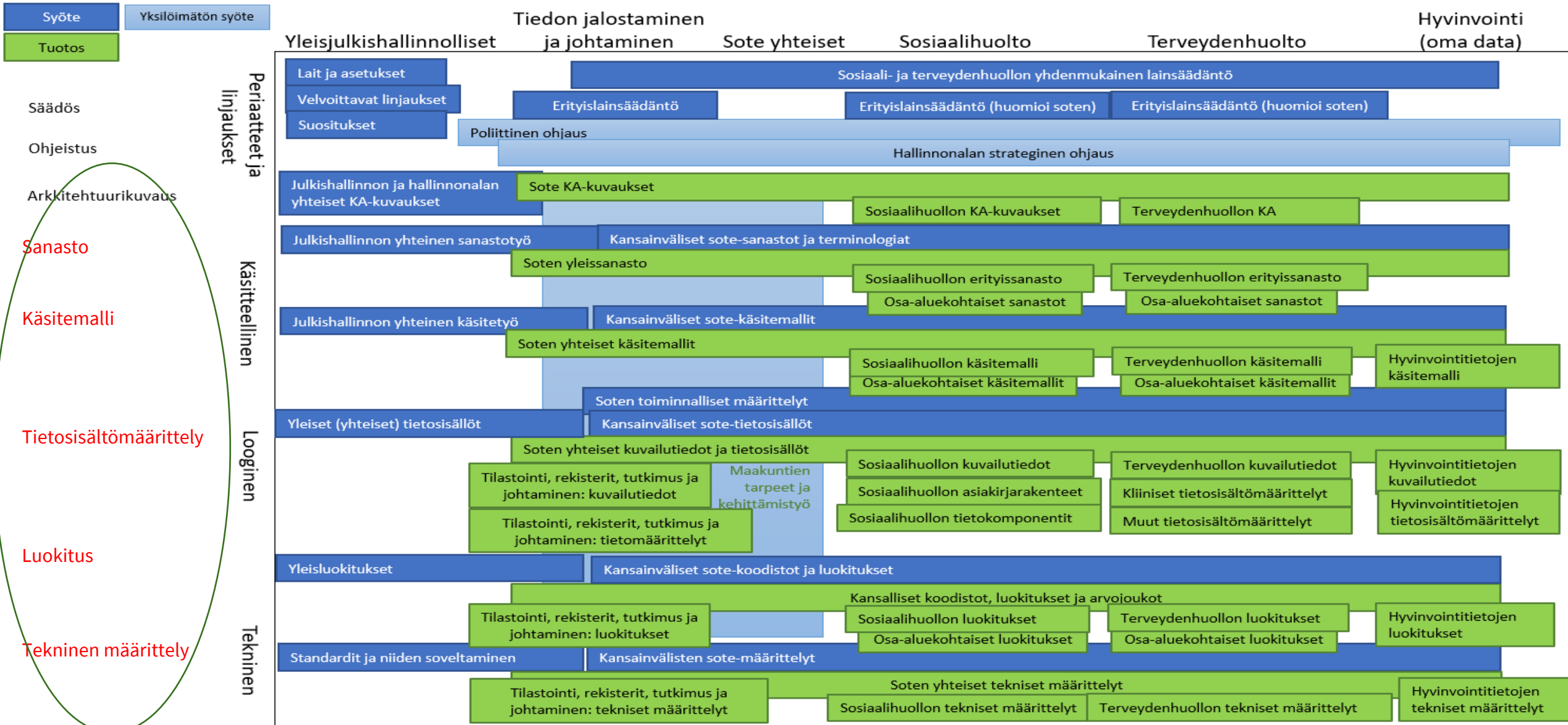
* luonnos asiakastietolaista, lausuntokierrosversio 2019

Valtakunnallinen sote-tietoarkkitehtuuri – kokonaiskuva

Sanasto
Käsitemalli
Tietosisältömäärittely
Luokitus
Tekninen määrittely

Sote-tietoarkkitehtuuri - kuvaukset ja määrittelyt

Sanasto

Käsitelmä

Tietosisältömäärittely

Luokitus

Tekninen määrittely

Tervetuloa sote-tietoarkkitehtuurin ohjausryhmään!

